

járási könyvtár udvarán. A Józsa házaspár, a jó bor és a leszálló alkonyat felkeltette bennem a szereplés csillapíthatatlan ingerét. Igen ám, de a vendéglátókon, *Sallai István*on és *Szente Ferenc*en kívül ott volt egyik minisztériumi kollégám is, aki azért – noha Hruscsov leleplező beszédétől már legalább nyolc év eltelt – a szíve csücskében még mindig őrizte I. V. atyaiságának és zsenialitásának emlékét.

Hogy produkcióm láttán-hallatán *Bencze Éva* elfehéredik, először Sallai vette észre, s nevetés közben menten megdermedt, akárcsak Malaparte regényében, a Kaputtban a Ladoga-tóba, mozdulat közben, befagyott tüzéségi lovak. Aztán Szente arcáról hervadt le a műélvezet. Vendéglátóink feszengeni kezdtek. Én csak előadásom végén kaptam észbe.

A helyzet, hogy esztétikai kategóriával fejezem ki magam, felettébb kínos lett. Ha eltekintek az esztétizálástól, azt kell leírnom: rendesen megijedtünk. Ebben az ijedelemben, amilyen gyorsan csak lehetett, elbúcsúztunk és útrakeltünk.

Az autóban egy szó sem hangzott el. A kol-

léganó – nyilván – azon tűnődött, hogy mekkora szentségtörés történt, s neki ehhez miként kell viszonyulnia. Sallai finoman reszketett. Két szemöldökét háztető alakzatúra húzta fel, s olyan szomorúan lógatta a bajsztát, hogy jóval hosszabbnak tűnt a valóságosnál. Szente a talányosság leplebe burkolódzott, mintha „kód előttem, kód utánam”-ot akart volna játszani. Önmagam lelkiállapotának testi kivetülését ugyan nem láthattam, de belül a József Attila-i sor, „a Semmi ágán ül szívem, kis teste hangtalan vacog” szorongatott, no meg a kérdés:

– Te jó ég, mi lesz ebből?

Nem lett belőle semmi, illetve csupán annyi, hogy még egy évtizeden keresztül dolgozhatam a minisztériumban ad maiorem Rei Publicae Popularis gloriam, vagyis a népköztársaság nagyobb dicsőségére.

– Ó, I. V. – mondogatom időnként magamban –, milyen sokáig éltél miközöttünk, s népet-nemzetet félelemben és ellenfélelemben milyen sokféleképpen megosztva.

Futala Tibor

Ezt mind mi írtuk

Harmincöt éve: „Az elmúlt év folyamán különösen a propagandamunka javult meg. Az országgyűlési választások előkészítése során könyvtárainkban is számos új módszer alakult ki, kitűnő ötlet született.”

„Új könyvtárakat csak a legnagyobb körültekintéssel szabad létesíteni, ott, ahol a feltételeket biztosítani nem tudják, ahol a könyvtáros normális tevékenységének nincs meg a lehetősége, semmiképpen sem szabad erőszakosan könyvtárat létrehozni.”

„De a könyvtári munka megbecsültetése nemcsak a minisztériumon áll, hanem függ attól a propaganda tevékenységtől, jó és eredményes munkától, amelyet az egyes könyvtárosok saját munkaterületükön fejtenek. A kormányzat, a párt látja a könyvtárak fontosságát, jelentős szerepét. »Éppen ezért minden támogatást meg fogunk kapni a kormányzati szervektől, mind a pártszervektől ahhoz, hogy feladatunkat jobban tudjuk betölteni.«”

„... felhívta a könyvtárosokat, hogy a legelőszobban vegyék fel a harcot az elvtelen, forma-

lista kirakatmunka ellen. »Egyes könyvtárakban hova-tovább az lett a legfőbb cél, hogy minél szebb kiállításokat rendezzenek, másutt az, hogy a könyvtárosok kizárólag irodalmi előadások szervezésével foglalkozzanak... ezekből a könyvtárakból éppen csak kölcsönözni nem lehet.«”

„A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló párt és minisztertanácsi határozat úgy vélem mindnyájunk előtt ismeretes. Jelentőségét nem kell itt méltatnom. Elég, ha Nagy Imrénének a termelőszövetkezetek dolgozóinak március 27-i országos tanácskozásán mondott felszólalására utalok: »A határozat azt tűzte ki célul, hogy a mezőgazdasági termelés általános fellendítésével el kell érni, hogy a következő években biztosítva legyen a lakosság bőséges ellátása kenyérral és liszttel, hússal és zsírral, borral, cukorral és tejjel, burgonyával és zöldséggel.« Majd hozzátette: »A mezőgazdaság fejlesztésének hatalmas programja *nagy nemzeti ügy*.« Nyilvánvaló, hogy könyvtáraink úgy segíthetik elő ezt a nagy nemzeti ügyet, hogy a pa-

0196 000 0000

rasztság kezébe könyvet adva emelik általános műveltségét, jó szakkönyvekkel pedig szakmai tudását.”

„Ez igen! – ilyen olvasóval nem sok üzemi könyvtár dicsekedhet. Biztosan látogatják elegen. Meg is kérdeztem, hogy gyakran járnak-e ide olvasni, mire a könyvtáros áradozva válaszolta, hogy természetesen, néha alig lehet beférni, olvasóköröket tartanak itt, felolvasásokat rendeznek. Első pillanatban nem is hangzott hihetetlennek ez a vallomás, bár feltűnt, hogy éppen egyetlen ember sem volt az olvasóban... Nem sokáig marad üresen az olvasó. Amíg beszélgetünk a könyvtár dolgairól, megérkezett egy társaság. Hangos, jókedvű emberek, letelepedtek az egyik szélső asztalhoz, az ott heverő folyóiratokat félrelökdösték és kibontogatták a zsírpapírba csomagolt ennilalójukat. Irigylésre méltó étvággal fogtak a falatozás-hoz. Betűvel azonban csak annyi kapcsolatot teremtettek, hogy újságpapírba törölték zsíros bicskájukat.”

„...az inotai November 7. Erőmű könyvtárosa írja levelében: »Januárban megválasztottuk új ÜB-elnökünket. Azt reméltem, szíven fogja viselni könyvtárunk sorsát és segítségemre lesz. Különösen megörültem, mikor bejött a könyvtárba és magyar klasszikus irodal-

mat kért. Odaadtam neki Móricz Zsigmond Úri Muri és Kivilágos kivirradtig című regényeit. Egy hét se telt bele, mikor hallom olvasóimtól, hogy az ÜB-elnök felkereste az Erőmű igazgatóját és elmondta neki, hogy a könyvtárban olyan könyvek vannak, amelyeket nem szabadna a dolgozók kezébe adni, például az Úri Muri és a Kivilágos kivirradtig. Ezután én is beszéltem az ÜB-elnökkel és megkérdeztem, miért nem fordult egyenesen hozzám és kértem: adja vissza a könyvet. Ő azonban erre nem volt hajlandó, kijelentette, hogy megtartja a könyvet, nehogy az a dolgozók kezébe kerüljön, mert káros hatással lenne a dolgozók erkölcsére.» (A Könyvtáros, 1954/4. sz.)

Huszonöt éve: „Elmúlt már annyi idő az Országos Széchényi Könyvtárban működő Módszertani Osztály átszervezése, tehát a Könyvtártudományi és Módszertani Központ létrejötte óta, hogy feladatát, szervezeti kereteit eléggé kialakultnak tekinthetjük...”

„A közművelődési könyvtárakat megfelelő színvonalon és idejében tájékoztatni kell a megjelenő művekről és különösen a kisebb könyvtárakat segíteni a legfontosabb irodalom kiválasztásában. A KMK a községi és a szak szervezeti könyvtárak számára a Könyvtárellátó jegyzékain évek óta jelöli a törzsanyagot és a javasolt irodalmat. Ez a segítségnyújtás azonban önmagában nem kielégítő. Már két év óta tervezzük, hogy a könyvek megjelenésével egy időben részletes ismertetést adunk a legfontosabbakról, hogy a könyvtárosoknak a vásárlásra vonatkozó útmutatást nyújtsunk, sőt bizonyos mértékig a könyvtári olvasókat is tájékoztassuk az új könyvek tartalmáról, értékéről. Most már remélhetjük, hogy júliusban megindul a folyóirat a Könyvtárellátóval közös kiadásban. E vállalkozással szeretnénk elérni, hogy mire a könyvek a könyvkereskedések kiskáráiban megjelennek, már sor kerüljön megrendelésükre is. Így enyhül a könyvtárosok panaszja, hogy a Könyvtárellátó nem tudja elég gyorsan a könyvtárakba juttatni a megjelent könyveket.”

„NINCS MONDANIVALÓ? – Nem egy híradónál ezt érzem. Sematikus a felépítés: hat-nyolc oldalon adattenger, számuhatag (mintha mindig közölni kellene a legjelentetlenebb számokat is) és szöveges értékelés. Utána egy cikk valamilyen könyvtári témáról (nem mindig). Végül újabb feladatok, majd

hírek. Az olvasó mérget vehet rá, hogy mindig ezt találja, ugyanabban a sorrendben és ugyanolyan egyhangúan. Márpedig az életben szeretjük a *változatosságot*, az újságban különösen, azért *újság*, azért *híradó!*”

„Befejezésül néhány gondolatot a »vitakozási kedvről«. Nagyon egyet lehet érteni avval, hogy vitakoznunk kell, törekednünk kell az elméleti kérdések megoldására, a tartalmi-módszertani tevékenység fokozására. S az is igaz, hogy ehhez idő kell. Jó volna, ha ott tartanánk, hogy ez már nem okozna gondot. De ma még – sajnos – nem tartunk itt. *Harcolnunk kell* a berendezésért, a könyvért, a jobb elhelyezésért, az okos együttműködésért s még sok mindenért.”

„A »Könyvtáros« februári számában »Vita az író-olvasó találkozóról« címmel közölt cikk több felszólalást ismertet a vitában elhangzottak közül. Szilvási Lajos író is felszólalt, és megállapította, hogy az író-olvasó találkozók jók, és »az írónak nemcsak a kezdés időpontjára kell odaérkeznie a helyszínre, hanem menjen le előbb és ismerje meg annak a helységnek életét, embereit...« stb... Félórással később megérkezett Fábrián Zoltán, aki taxin jött, hogy mégis itt legyen jó barátai között. Azonban Szilvására hiába vártunk... azóta sem jelentkezett.”

„Benjámin László másként látja a helyzetet. Egyértelműen kimondja: »ne csináljuk tovább ezeket a kényszeredett, senkinek se jó szeánsokat, nincs még egy olyan – különben jó szándékú – emberi tevékenység, melyben a befektetett fáradság ennyire hiábavaló volna.«

Végh Antal több tapasztalatra hivatkozva határozottan ellentmond Benjáminnak, amiért a fürdővízzel a gyereket is ki akarja önteni, és azt vallja: »használjunk ki minden lehetőséget, ami őszinte kapcsolatot teremthet író és olvasó között.«” (*Könyvtáros*, 1964/4. sz.)

Tíz éve: „A népkönyvtárak tanácsi fenntartásba való rendelése és ezzel párhuzamosan önállósítása mindennek ellenére a legtöbb helyen nem járt – nem járhatott – a működési feltételek (szakképzett könyvtáros + kielégítő elhelyezés + biztos és eléggé bőséges állománygyarapítási keret) gyökeres megjavításával, s emiatt ismét csak szegényes és rossz szerkezetű állományok kezdtek felhalmozódni.”

„...három-négyen... leselkedtünk befelé... mintha érezni véltük volna a benti hideget is. Meg hát tudtuk is, hogy hideg van benn... Ez a falusi könyvtár már második hónapja tart zárva: mert nem tudják mivel fűteni... – Nem kell ebből olyan nagy ügyet csinálni – mondták egy helyen... Csak néhány reagálás... »Valóban ez a legnagyobb probléma jelenleg«; »Hideg könyvtárakat akarnak látni? Bárhová mehetnek...« – Elszomorodik az ember, ha – mint én is – látja, hogy egy könyvtárban ott didereg a pedagógus, aki vetélkedőt szervezett, és fel akar készülni, majd egy idő után télikabátját jobban magához szorítva, így szól: »Hadd vigyem haza ezeket a könyveket: már meggémberedtek az ujjaim az írástól ebben a hidegben...«” (*Könyvtáros*, 1979/4. sz.)

FOTÓ KUTYA KRÓLI ÉS MACSKÁKRÓL

**CSÁSZÁR MAKINA grafikáiból
(Cikkünket lásd a 243. oldalon)**

EGY SZEGÉNY CSALÁD

MEOVESSALÁD.

MAKNA 1987. ÁPRILIS 14. 7. ÉVES VAGYOK.